

ЦЕНТР ПІДТРИМКИ ТВОРЧИХ ІНІЦІАТИВ

„ XXI сторіччя буде ерою НДО ”

Кофі Аннан, Генеральний секретар ООН

Міжнародний семінар

"ТРАНСФОРМУВАННЯ ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ В ПОСТТОТАЛІТАРНИХ КРАЇНАХ"

Тренінг

"СУЧАСНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ"

(матеріали заходів)

Тиражування другого накладу цих матеріалів
здійснено в рамках Програми розвитку соціального партнерства
НДО та державних закладів культури за рахунок коштів, наданих Міністерством культури та мистецтв України

Думки, висловлені в цьому виданні, належать
авторам і можуть не співпадати з офіційною
позицією Міністерства культури та мистецтв України.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
РОЗДІЛ 1 <i>МАТЕРІАЛИ СЕМІНАРУ</i>	4
1. <i>ВИСТУПИ УЧАСНИКІВ</i>	5
2. <i>РОБОТА В СЕКЦІЯХ</i>	21
РОЗДІЛ 2 <i>МАТЕРІАЛИ ТРЕНІНГУ</i>	28
1. <i>ДЕНЬ 1-й</i>	29
2. <i>ДЕНЬ 2-й</i>	32
3. <i>ДЕНЬ 3-й</i>	34
РОЗДІЛ 3 <i>ДОДАТКИ</i>	37
1. <i>ПРОГРАМА СЕМІНАРУ</i>	37
2. <i>СПИСОК УЧАСНИКІВ СЕМІНАРУ</i>	49
3. <i>ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ</i>	41
4. <i>СПИСОК УЧАСНИКІВ ТРЕНІНГУ</i>	46
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЦІЛІ	48

ПЕРЕДМОВА

Видання, яке Ви тримаєте в руках, є підсумком в реалізації проекту "Трансформація системи управління в галузі культури", підтриманого Міжнародним фондом "Відродження".

Під час його реалізації було проведено два заходи - тренінг "Сучасний менеджмент в галузі культури" для апарату Міністерства культури і мистецтв України та Міжнародний семінар "Трансформування галузі культури в посттоталітарних країнах", в якому взяли участь представники центральних та регіональних закладів культури, представники НДО України, Сербії та Польщі, а також представники міжнародних благодійних фондів.

Оскільки учасники цих заходів виявили велику зацікавленість в продовженні роботи в цьому напрямку, ми вирішили розмістити в цьому виданні не тільки результати роботи Семінару, а й тренінгу, включаючи матеріали, розроблені ЦПТІ, які, на нашу думку, будуть корисними для представників як державних структур так і НДО, яких цікавить проблема трансформування галузі культури в Україні.

Міжнародний семінар

**«ТРАНСФОРМУВАННЯ ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ
В ПОСТТОТАЛІТАРНИХ КРАЇНАХ»**

(за підтримки Міжнародного фонду "Відродження")

**КИЇВ, 20-22 ЛИСТОПАДА, 2000р.
НАЦІОНАЛЬНА ФІЛАРМОНІЯ**

Станкевич Людмила
президент
Центр підтримки творчих ініціатив,
м. Кіровоград.

Одним з пріоритетних напрямків трансформування галузі культури є співпраця з іншими секторами суспільства, зокрема, з громадським. Рух в цьому напрямку полегшується, адже вже є реальний позитивний досвід роботи в цьому напрямку, тим паче, що ініціатива йде від самих громадських організацій, а її каталізатором став Центр підтримки творчих ініціатив.

Обираючи партнера, ми виходили з подібності мотиваційних, суспільно-цільових установок НДО та закладів культури, а саме:

- сприяти формуванню якісно нового, більш гуманістичного і культурного способу життя; цивілізовані перетворення у всіх сферах суспільного життя, досягнення морально-естетичної консолідації духу народу, підвищення його ініціативи, творчості й здатності до самовираження;
- близькість ціннісних орієнтацій, що веде до більшої спільності конкретніших цілей (завдань), які стоять перед суб'єктами партнерських відносин;
- спільність мотиваційних спонукань членів НДО та клубних працівників, для яких значущими є не тільки економічні, власницькі мотиви, але й престиж, творчість, альтруїзм. Спільність мотиваційно-цільових установок суб'єктів партнерських відносин впливає на подібність змістовного компонента діяльності НДО і закладів культури. І це не випадково. Адже, і ті й інші виконують одну і ту ж функцію: задовольняють, формують і розвивають соціальні, творчі, національно-культурні інтереси населення. Ось чому, найбільш представлені напрямки діяльності громадських організацій (робота з молоддю, з жінками, з ветеранами, з сім'єю, захист довкілля, розвиток сільського господарства, просвітницька діяльність, мистецтво та ін.) в тій чи іншій формі (об'єднання за інтересами, клуби дозвілля, літературно-музичні гостинні, клуби ерудитів і т. ін.) реалізуються в діяльності закладів культури. Інколи представники відповідного напрямку НДО використовують потенціал будинків культури для реалізації своїх програмних цілей (своєї місії") або, навпаки, надають їм своїх послуг. Однак, така взаємодія носить стихійний, неорганізований характер. Для впорядкування цього процесу співпраці та надання

йому цілеспрямованості та організованості, важливо чітко визначити які саме послуги можуть надавати суб'єкти партнерських відносин один одному. Сучасні наукові дослідження переконливо доводять, що найвірніший шлях рішення цієї проблеми - аналіз структури потенційних можливостей кожного елемента партнерської взаємодії. Враховуючи цю умову, за конкретизації видів послуг, які надаються учасниками між секторного партнерства один одному, ми звернулись до аналізу структурних елементів закладів культури.

Сучасна наука виділяє чотири структурних елементи (потенціали) культури та мистецтва: особистісний чи кадровий, матеріально-технічний, інформаційний, організаційний. Аналіз структурного потенціалу закладів культури з точки зору його взаємодії з соціальним довкіллям дозволяє визначити обопільну користь для суб'єктів партнерських відносин.

Організація і розвиток партнерських відносин відбувається в чотири етапи:

- **Мотиваційно-підготовчий етап має за мету** - визвати у потенційного партнера позитивне ставлення до третього сектора і організацій, які в нього входять, формувати у працівників культури суспільну думку, ціннісні установки, завдяки яким НДО оцінюватимуться як реальна сила, орієнтована на благо суспільства в цілому або його окремих суспільних груп. Мотиваційно-підготовча робота проводилась за спеціально-розробленою методикою і включала наступні аспекти: ознайомлення працівників культури з третім сектором в Україні і організаціями, які створюють інфраструктуру; постановку перед працівниками будинків культури конкретних задач по наданню посильної методичної допомоги громадським організаціям району; вивчення Центром підтримки творчих ініціатив кадрового, матеріально-технічного потенціалу закладів культури; презентація ЦПТІ перед працівниками закладів культури.
- **Другий етап - організаційний**, він охоплює доволі довгий період (з травня 1999р. по квітень 2001 р.) і спрямований - на підтримку ресурсним центром життєздатності НДО регіону шляхом активізації процесу між секторного партнерства ЦГГЩ закладів культури, на базі яких були створені інформаційно-консультативні пункти (ІКП) для НДО. Мета та завдання цього етапу окреслили ціль та завдання, визначили вибір змісту і методів роботи. Використовується традиційна для діяльності третього сектору форма підвищення професіоналізму кадрового потенціалу - "Школа лідерів НДО". Паралельно з роботою "Школи лідерів НДО" застосовуються й інші форми діяльності: проведення круглих столів для НДО зі ЗМІ, надання офісних послуг та

ін. При цьому, одним з пріоритетних завдань цього періоду є становлення і розвиток інформаційної мережі ЦПТІ. Учасники партнерської угоди - методисти ІКП, в першу чергу виконуватимуть свої функції на основі знань, умінь та навичок, отриманих ними в процесі набуття досвіду від попередньої діяльності по організації клубної справи, а також використовуючи навчально-методичні рекомендації, розроблені ЦПТІ. Однак, ми вважаємо, що своєрідність діяльності недержавних організацій ставить специфічні вимоги до методистів інформаційно-консультативних пунктів для НДО. Тому, для підвищення якості послуг важливо провести корегування.

- **Третій етап - корегуючий** - внесення певних корективів в практику роботи інформаційно-консультативних пунктів для НДО. Якщо попередній етап робить послуги ЦПТІ більш доступними для регіональних громадських організацій, то призначення третього етапу полягає в підвищенні їх якості. Для вирішення цього завдання очевидна необхідність спеціальної освітньої програми для методистів ІКП. Ця програма повинна, з одного боку, орієнтуватися на специфіку діяльності НДО в певному соціальному оточенні (місцеві умови), а з іншої - враховувати соціально-психологічні феномени проявів особистості в соціально-формалізованій групі.
- **Четвертий етап** ми назвали **творчим**. На цьому етапі регіональним НДО надається реальна можливість використати свої професійні знання, уміння і навички для висунення соціально-значущих проблем місцевого оточення та розвитку нетрадиційних, нестандартних, ефективних проектів, спрямованих на їх розвиток. Організаційно цей етап буде виконуватися при допомозі проведення конкурсу проектів між секторного партнерства між НДО і державними закладами культури. Передбачається, що переможці конкурсу отримають приз - комплект офісної техніки. Творчий етап дозволить, з одного боку, перебороти пасивність НДО і їх споживацький підхід до наданих ресурсів і, з іншої сторони, активізує між секторне партнерство та значно укріпить життєстійкість регіональних НДО.

Ялова Єлизавета Миколаївна
консультант-методист ІКП для НДО директор
ЦМБ, волонтер і контактна особа ЦПТІ (м.
Світловодськ, Кіровоградська область).

Майже один рік на базі Центральної міської бібліотеки м. Світловодська працює Інформаційно-консультативний пункт від Центру підтримки творчих ініціатив М.Кіровограда.

Головним завданням ІКП є надання інформаційної, методичної та організаційної підтримки недержавним організаціям з метою об'єднання їх зусиль на подальшу розбудову відкритого демократичного суспільства.

Для організації роботи ІКП ЦПТІ забезпечив бібліотеку необхідною літературою про діяльність третього сектору, тобто, про різні громадські організації України і досвід їх роботи, інформацією правового напрямку стосовно НДО, інформацією про діяльність міжнародних фондів, їх пріоритети, зразками аплікаційних форм для написання проектів та умовами отримання грантів. Ця література розміщена в інформаційному куточку ІКП.

Про відкриття ІКП при Центральній міській бібліотеці та його діяльність було надруковано статтю "До уваги громадських організацій" у місцевій газеті "Світловодськ вечірній". На пленарному засіданні міської сесії, де в числі запрошених збираються соціально активні представники громадського руху, методистом-консультантом ІКП була проведена Інформаційна година на тему "Пошук додаткових джерел фінансування громадських організацій" з оголошенням пріоритетів і термінів прийому заявок до різних міжнародних фондів на 2000 рік.

Тема "Альтернативні джерела фінансування закладів культури або локальний фандрейзинг" була висвітлена директором Центральної міської бібліотечної системи (методистом-консультантом ІКП) на міській конференції працівників культури по результатах роботи за 1999 рік.

Ці заходи привернули увагу громадськості та закладів культури до ІКП, розпочався процес співпраці.

Інформаційно-консультативним пунктом було проведено анкетування лідерів громадських організацій, внаслідок чого була складена база даних активно діючих недержавних організацій міста та району. Це дало можливість ЦПТІ скласти "Довідник кіровоградських НДО", а наявність інформації про напрямки діяльності громадських організацій дала можливість ІКП налагодити систему інформаційного забезпечення лідерів громадського руху.

З метою підвищення професійної майстерності керівників громадських організацій та закладів культури у Центральній міській бібліотеці Центром підтримки творчих ініціатив була започаткована "Школа лідерів НДО", у межах роботи якої відбулися тренінги, лекції та консультації на теми: "Менеджмент НДО", "Фандрейзинг для НДО", "Стратегічне планування діяльності НДО", "Суспільно-ділові відносини НДО". Тренінги проводилися тренерами Л.Станкевич та Л.Абрамовим за новітніми методиками, пропонованими Творчим Центром Каунтерпарт. Учасники тренінгів відкрили для себе нові шляхи у громадській діяльності, ознайомилися з роботою інших ГО міста та налагодили партнерські відносини на майбутню діяльність.

Для лідерів громадських організацій та працівників закладів культури міста і району у ЦМБ відбулася презентація Програми соціальної взаємодії НДО та державних закладів культури, започаткованої ЦПТІ на партнерських засадах з Міністерством культури і мистецтв України та Державною академією керівних кадрів культури і мистецтв. Посидання можливостей та потенціалу цих суб'єктів партнерства дозволить адаптуватись до вимог сучасності регіональним громадським організаціям та державним закладам культури.

В рамках цієї Програми у жовтні 2000 року відбулася перша виїзна сесія Інституту соціокультурного менеджменту для працівників культури Світловодського району. Учасники з великим інтересом заслухали виступи і повідомлення науковців з Державної академії керівних кадрів культури з питань правового забезпечення різних галузей культури нормативно-правовими актами, про форми і методи роботи з молоддю. Працівники культури Світловодська ділилися досвідом своєї роботи, налагоджували ділові стосунки з громадськими організаціями міста.

Цікавим прикладом співпраці громадських організацій та державних закладів культури стали, вже традиційні, засідання громадян Центру активної соціально-психологічної реабілітації інвалідів "Добрада". Так, у травні відбувся найзмістовніший захід - круглий стіл з соціальних питань для представників громадських організацій інвалідів з різних районів області: Світловодської "Добради", Новоукраїнської "Златополі", Олександрійського клубу реабілітації дітей та інвалідів всіх категорій, представників Кіровоградської обласної організації "Союзу організацій інвалідів України".

2 грудня в читальному залі ЦМБ знов зібралася майже повним складом Світловодська "Добрада" на вечір-зустріч членів клубу. Теплі слова привітання звучали від працівників відділу молодіжної політики, сім'ї та спорту, центру соціальної служби молоді, бібліотеки та краєзнавчого музею. Найактивніші члени Клубу були нагороджені призами, а неформальне спілкування відбулося за кавою з міні-концертом, який підготували "добрадівці".

Наприкінці листопада у ЦМБ відбувся методичний семінар "Правова освіта заради демократії", який провела Інформаційна служба з актуальних питань жіноцтва, що діє на базі Обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Д.І.Чижевського М.Кіровограда. На семінарі було майже 30 учасників від 15-ти громадських організацій міста та району. Слухачі отримали інформацію про міжнародні документи з прав людини, міжнародні недержавні правничі організації, про правове навчання та виховання в Україні. Екскурсію в мережу Інтернет з практичними заняттями з пошуку правничої інформації провів головний інженер з автоматизації ОУНБ ім. Чижевського.

Цікавою формою співпраці закладів культури з НДО стали семінари, що проводилися ЦМБ у межах проекту "Формування здорового способу життя". Разом з державними закладами, громадськими організаціями ЦМБ провела для вчителів, завучів з виховної роботи та бібліотекарів семінари "Наркотики - загроза здоров'ю нації", "СНІД - рана людства", "Шість програм здоров'я" та "Організація змістовного дозвілля як альтернатива виникненню небезпечних соціальних явищ".

Ці семінари дали поштовх подальшій активній роботі різних закладів та громадських організацій з молоддю на подолання таких соціально небезпечних явищ як наркоманія, проституція, СНІД, на формування здорового способу життя у молоді міста.

Отже, допомога розвитку суспільства на засадах партнерства є спільною справою громадських організацій та державних закладів культури.

Юлія Нипка
Консультант-методист
інформаційно-консультативного пункту для НДО
директор центрального палацу культури "Ювілейний",
волонтер і контактна особа ЦПТІ (м. Новоукраїнка,
Кіровоградська область).

Корисний досвід між секторного партнерства (співробітництва) накопичено колективом Новоукраїнського ЦПК "Ювілейний". Тут створено інформаційно-методичний куток, в якому можна отримати інформацію, літературу, журнали, бюлетені для НДО. Інформаційну підтримку постійно надає ЦПТІ. Все це стає в пригоді місцевим НДО.

Діє "Школа лідерів НДО", яку проводить тренери ЦПТІ і в якій навчаються як працівники культури так і лідери НДО. Палац культури та НДО міста організують і проводять спільні заходи, акції. Проблеми однакові і мета теж - навчатися жити в ринкових умовах і разом будувати відкрите демократичне суспільство в Україні.

Ана Мілошевич
"Європейський рух", СЕРБІЯ
Короткий опис презентації

Метою проекту "Європейський рух" є поширення основних європейських цінностей (особливо в сфері культури) серед місцевої громади міста Смедеревська Паланка та в прилягаючому регіоні, співпрацюючи з відповідними організаціями Федеративної Республіки Югославія та Європи. В період тоталітарної політичної системи, яка вже за нашими плечима, культура в країні виконувала функцію укріплення положення політичних структур, що набагато віддалило нас від культурних цінностей демократичних суспільств.

Культура в 21 столітті сприймається як об'єднуючий фактор, як спільне усвідомлення громадою необхідності вчасно реагувати на проблеми в умовах, коли громадяни вільні, коли вони в змозі реалізувати свій потенціал в особистому житті, на роботі, в сім'ї, та в місцевій громаді.

Ознаки повернення до життя місцевої громади стали помітними, коли громадяни стали усвідомлювати, що офіційна культура, яка впроваджувалась автократичним урядом, була непотрібною, не несла ніякого наповнення, їй бракувало динаміки яка стала характерною рисою праці людей на активній культурній сцені, сформованій численними НДО.

Беручи до уваги й той факт, що альтернативна культура відіграла важливу роль в демократичних змінах, які відбулися в нашій країні, ми вважаємо, що є важливим ближче ознайомитись з культурною ідентичністю Європи, частиною якої ми є як в культурному аспекті, так і в політичному, щоб мати можливість розвивати ті культурні елементи нашої місцевої культури, які ведуть до процвітання демократичних, цінностей та підсилюють зараз слабкі інститути громадянського суспільства.

Мачей Живно

Фонд ВОРЛ5, ПОЛЬЩА

Проект Центрів місцевої активності (ЦМА)

ПОТРЕБА ОРГАНІЗУВАТИ ЦМА

В Польщі вираз "місцева громада" більше асоціюється з певною територією, ніж з приналежністю до соціальної спільноти. Індивіди не ідентифікують себе з суспільством, в якому вони живуть. В результаті вони не відчують відповідальності за вирішення суспільних проблем. Місцеві громади, які включають в себе райони, містечка та села, часто не мають центру де б зосереджувалось суспільне життя та вирішувалися і обговорювалися б місцеві громадські проблеми та потреби. НДО фокусують свою діяльність на певних групах та вирішенні певних проблем. Хоча, не існує якихось спеціальних органів, робота яких виходила б з потреб громад, для яких вони працювали б. Органи місцевого самоврядування працюють без огляду на потреби місцевих громад, без підтримки з боку суспільства, яке може надавати дуже цінної підтримки в їх роботі.

КОНЦЕПЦІЯ ЦМА

Діяльність ЦМА спрямована на активізацію місцевої громади та на створення почуття ідентифікування себе з певним місцем та з певною групою людей. ЦМА не є новими організаціями. Вони, швидше, представляють спосіб роботи, який використовується міцними, життєспроможними НДО, органами місцевого самоврядування та інституціями, які мають відношення до цих органів як таких. Наприклад, містечкові клуби, чи культурні центри. Ріска, за якою ЦМА виділяються з поміж інших подібних організацій - це їх спрямованість не на обмежений сектор життя (як-то екологія чи культура), а на відношення до громади як до одного цілого, намагаючись вирішити різнопланові проблеми, з якими стикається суспільство. Однією з найвагоміших переваг ЦМА є їх місія по мобілізації населення певної території" на вирішення певних проблем цієї території. Метою "громадського аніматора" є пошук місцевих лідерів та волонтерів для виконання локальних проектів. Наша мета - розвинути модель Центру місцевої активності, яка б слугувала прикладом для інших спільнот. Проект було започатковано Фондом ВОКІ5 в 1997 році.

ЩО ТАКЕ ЦЕНТР МІСЦЕВОЇ АКТИВНОСТІ?

Впровадження методу ЦМА означає виконання всіх нижчезазначених умов (вони були розроблені першою групою):

- Наявність реального фізичного місцезнаходження, щоб бути в змозі стимулювати та інтегрувати місцеву громаду (зазвичай, це може бути штаб квартира місцевого центру культури);
- Задоволення всіх визнаних потреб довкілля, що визначить напрями майбутньої діяльності лідерів ЦМА;
- Робота в різних сферах, ЦМА не обмежують свою діяльність якоюсь певною групою людей (як-то літні люди чи інваліди) чи сферою (екологія, соціальна сфера чи культура);
- Поширення ідей волонтерства та командної праці, роботи "людей для людей";
- Підтримка місцевих ініціативних груп шляхом активізації місцевої громади та допомога у розробці проєктів, у самозабезпеченні, у створенні містечкових спільнот, у моніторингу локальних партнерств.

ДОВГОСТРОКОВІ ЦІЛІ ПРОЄКТУ:

- Розвиток місцевої солідарності та підтримка життєспроможності;
- Створення сильних інтегрованих місцевих громад;
- Мобілізація інститутів місцевих органів самоврядування.

КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ УЧАСНИКІВ

Треба поставити наголос на тому, що для утвердження ідеї ЦМА (та участі в проєкті) місцеві лідери мають бути переконані в перевагах цього методу. Саме по цьому критерію запрошуються лідери до участі в проєкті, адже дуже важливо, щоб люди, які впроваджують цей метод, мали змогу приймати рішення від імені організації, яку вони представляють. Це є невід'ємною вимогою для формулювання поточних методів роботи ЦМА.

СПІЛЬНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Асоціація ЦМА (перед лицем Фонду BORIS) несе відповідальність за покриття витрат, пов'язаних з проведенням тренінгів (проживання, харчування, тренінгові матеріали); Фонд не покриває витрати на забезпечення діяльності Центру.

- « Учасники зобов'язані брати участь в серії тренінгів та приймати активну участь в проєкті;

- Оди і той же представник даної організації має брати участь у всіх тренінгах (ця людина має приймати рішення від імені організації);
- Учасники покривають самі витрати на проїзд.

ФОРМИ ПІДТРИМКИ

Всі групи, залучені до впровадження ідеї ЦМА, приймають участь в дворічному проекті. Протягом першого року планується провести чотири тренінги. Тренінгова програма висвітлює такі теми: правила (закони) про активізацію місцевих громад, створення коаліцій, розробка правил співпраці між найважливішими представниками місцевих громад, творчість у вирішенні проблем, аналіз потреб громади, планування та розвиток проектів, методи фандрейзинга, створення іміджу організації. На другий рік плануються такі заходи: створення команд ЦМА, взаємні візити, консультації польських та іноземних експертів, навчальна поїздка за кордон, продовження проектів та спільних заходів (аналіз потреб, Громадські інформаційні центри РІО).

ГРОМАДСЬКИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР

Формується інформаційний центр для людей, які працюють в ЦМА. Центр керуватиметься одним, чи групою волонтерів, які пройшли підготовку (у випадку, коли залучається великий заклад, можливий варіант створення постійного робочого місця). Центр забезпечуватиме інформацією з таких тем:

- Інформація про індивідуальні громадянські права, за матеріалами брошур, виданих КЮІЧ;
- Інформація про місцеві інституції та статутні зобов'язання;
- Допомога в сфері дії Кодексу адміністративної діяльності - допомога в написанні заяв та позовів.

СПІВПРАЦЯ З ІНШИМИ УЧАСНИКАМИ ПРОЕКТУ

Виконуючи проект, ми користуємось методами, які вже були перевірені іншими організаціями. Ми співпрацюємо з такими організаціями в таких сферах:

- Програма Діалогу Біалісток: виконання загальної стратегії для розвитку ЦМА, допомога в навчанні, підтримці, аналізі місцевих потреб та ресурсів;
- Регіональний культурний центр в м. Ольштині: відбір та моніторинг;
- Мережа SPLOT: відбір;

- Мережа волонтерських центрів: два центри з числа першої групи заснували Центри волонтеріату в межах своїх організацій та об'єднали їх з польською Мережею волонтерських центрів;
- Академія розвитку філантропії в Польщі: розробка методів для забезпечення співпраці з бізнесом, впроваджуючи місцеві ініціативи;
- KLON та Асоціація бюро громадських порад: створення Центрів громадської інформації.

ДЖЕРЕЛА ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ

Проект ЦМА підтримується численними спонсорами, які розуміють його важливість та оригінальність. Підтримки надають такі організації: Громадський діалог PHARE, Фонд Германа Маршала, Фонд Штефана Баторія, Британський Фонд KNOW HOW, Фонд Форда. Більш того, Міністерство культури і мистецтв, проект голландського уряду MATRA, Югендверк та фундація польсько-германського співробітництва, Фонд братів Рокфеллерів, Міністерство освіти, уряд воєводства Мазовії.

ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ЦМА

Оцінка програми ЦМА, яку було проведено через рік по завершенню проекту, спрямовувалась на оцінку важливості програми для тих, хто брав в ній участь, їх організацій та довілля, в якому вони працюють. Були зазначені необхідні зміни, а також напрямки майбутнього розвитку. Евалюація складалася з огляду 14 учасників першої групи ЦМА, а також двох фокус-груп. Результати оцінки показують, що всі учасники були задоволені програмою, вони зазначили, що дякуючи участі в проекті вони змінили своє відношення: тепер вони вдаліше справляються з проблемами, вони стали відкритими для людей, вони усвідомлюють ті вміння, що в них є і використовують їх в командній праці.

Програма ЦМА вплинула також і на рідні організації тих, хто працював по ній. Проект дав поштовх покращенню методів менеджменту, допоміг встановити зв'язки та співпрацювати з іншими організаціями та інституціями, допоміг покращити якість послуг, які вони надають. В 13 організаціях, які брали участь в проекті, були впроваджені ініціативи на користь місцевої громади, серед них програма "Містечкова безпека" (на яку мали вплив програми Фундації розвитку демократії на місцях та Програми Діалогу Біалісток). Високо оцінена була структура програми: тренінги, освітні візити, створення мап потреб, виконання незалежних проектів. Учасники першої групи декларували свої наміри про подальшу спільну співпрацю. Дехто наполягав на створенні більш формальної структури, як-то асоціація чи федерація.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ЦМА

Ідея ЦМА започаткована в 1998 році групою з 20 осіб, які працювали над проектом. В процесі відбору, забезпечення інформацією центрів підтримки були використані Мережа 5P1.OT та контакти Програми Діалогу, Цього року ми розпочинаємо серію тренінгових програм для двох груп у складі 20 осіб кожна. Передбачається, що кожного нового року щонайменше одна група займатиметься діяльністю в проекті ЦМА. Формування кола людей, активних в сфері НДО та органах місцевого самоврядування, кола людей, які б обговорювали поширення громадської роботи та реалізували проект ЦМА є дуже важливим. Планується провести семінар-зустріч в м. Олечко. Більш того, оскільки створюється все більше ЦМА, будуть проводитися регіональні зустрічі. Найцікавіші проекти будуть висвітлюватись у віснику "СМША". Далі буде розроблено повне зібрання пропозицій по створенню подібних проектів, а також посібник "Крок за кроком - як організувати Центр місцевої активності". Цього року ми розпочинаємо поширення ідеї створення ЦМА на освітні установи з тією метою, щоб зробити школи відкритими для потреб громади. В одно час ми розпочнемо поширювати нашу ідею в сільських регіонах.

В 2000 році було засновано центр підтримки ЦМА - Асоціацію ЦМА

Куц Світлана,
Президент
Центр філантропії, КИЇВ

**РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ КУЛЬТУРИ ФІЛАНТРОПІЇ
В УКРАЇНІ**

Сьогодні про філантропію можна говорити годинами та нічого не сказати. Можна змалювати картину відносного добробуту в цій сфері, згадати українські традиції, або сказати, що філантропія в сучасному економічному та політичному контексті виглядає якщо не безглуздим заняттям, то, принаймні, марнотратством. Отже, що таке філантропія і яку роль вона може зіграти в розвитку українського суспільства. За браком часу та місця, я концептуально висвітлю базові ролі для філантропії взагалі, та її значення для розвитку культури громадянського суспільства.

Почнемо з дефініцій. Наразі багато хто вважає філантропію благо чинністю, подаянням милостині, милосердям, то доповнити цей перелік хочу ще такими складовими ознаками, як соціальна інвестиція - надання допомоги суспільству з метою його покращення, щоби потім отримати зиск від існування в суспільстві добробуту і користування його плодами. Філантропія - це не тільки почуття чи певний культурний стан людини, а й сам процес, що полягає у здійсненні діяльності, та його результат, що приносить конкретну користь суспільству. Згідно з визначенням, філантропія є безкоштовне та безповоротне передання коштів, товарів, послуг з метою покращення стану суспільства та подолання соціальних проблем,

Україна сьогодні перебуває в стані державотворення, то саме на значенні філантропії в цьому процесі варто зупинитись. Багато уваги звертають сьогодні на за політизованість благодійництва України, хоча-філантропічна діяльність дуже мало має спільного з політикою як отриманням влади. Філантропія - це явище громадське, вона надає змогу кожній особі ствердитись у громадському житті, отримати там певний вид соціального капіталу, відчути себе громадянином - особою, потрібною громаді. Саме така участь, що реалізується через філантропічні інститути - громадські та благодійні організації - і складає найвищу ступінь розвитку громадянського суспільства. Важливість громадських інститутів полягає саме в їх організаційній та легітимній міці. Там громадяни набувають офіційного статусу учасників філантропічної діяльності, що дає їм змогу постати членом громадянського суспільства, вимагаючи від суспільства і

держави такої само відповідальності за її дії. Таким чином, беручи участь в філантропічній діяльності, працівники громадських організацій, волонтери та благодійники отримують певні владні повноваження для ствердження своєї ролі в державі.

Адвокатські та лобістські функції громадського сектору відіграють важливу роль у трансформаціях України. Тому громадські організації ще змальовують як проміжну тканину між громадянином і державою. Сьогодні в Україні зареєстровано близько 20 тисяч неприбуткових організацій, діє з них майже третина, що свідчить про дуже малий представницький рівень інтересів громадян саме через філантропічні інститути. Розвиток таких організацій і їх всебічна підтримка становлять запоруку демократичного майбутнього України. В цьому контексті важливою є функція підтримки інститутів громадянського суспільства через залучення існуючих державних структур шляхом розвитку соціального партнерства, трансформації системи підтримки культури.

Економічний вимір філантропічної діяльності впритул зв'язаний з наданням суспільних, культурних, освітніх та соціальних послуг. В українському суспільстві традиційно склалась система державного забезпечення соціального добробуту. Більшість населення очікує від держави задоволення своїх нематеріальних потреб, як це було за часів соціалізму. На жаль, криза в фінансуванні суспільних програм, яку сьогодні переживає Україна, не дає бажаного та очікуваного рівня соціального добробуту. Водночас немає інститутів, котрі були б в змозі підтримати суспільство пліч-о-пліч з державою.

Філантропія здатна стати економічною силою, особливо якщо здійснена професійно та ефективно. Філантропічні організації мають працювати над професійним та ефективним рівнем послуг, щоб не тільки бути конкурентоспроможними на ринку соціального захисту, а й отримати необхідний рівень довіри у населення. Позитивною рисою філантропічних організацій є їх незалежність у прийнятті рішень що стосуються стратегії та тактики надання послуг. Сьогодні такі організації успішно працюють в сферах, куди не сягає державна підтримка. Вони допомагають суспільній інтеграції інвалідів, хворих на СНІД, лікують залежність від наркотиків, та ін. На жаль, кількість таких організацій на тлі масивного державного сектору виглядає незначною. Тому важливими на сьогодні видаються не відособлення, а інтеграція державного та недержавного сектору соціальних послуг, напрацювання моделей ефективного соціального партнерства, що слугуватимуть досягненню позитивних результатів та будуть ефективними економічно.

Слабкість українського благодійництва полягає не тільки в його організаційній незрілості, а й в фінансовій нестабільності. Функція філантропії як матеріальної бази громадянського суспільства видається найзначнішою. Але ця роль може бути здійснена тільки за передумови двох перших вимірів філантропії в суспільстві: вона повинна мати державне значення та соціальну підтримку. Ілюстрацією цьому ствердженню може бути відношення українського бізнесу до благодійництва. Українські бізнесмени вважають неприбуткові організації конкурентами на ринку послуг під маскою філантропічної організації, або, в кращому випадку, групами самопомоги. Українські заможні готові надавати кошти. Надавати в напрямку соціально-політичних змін, або на соціальний захист знедолених. Інститути, котрі обирає сучасний благодійник для спрямування пожертви, мають довести свою суспільно-значиму роль, котра вимірюється рівнем попиту на їх послуги. На сьогодні благодійництво заможного українця - це або марнотратство для задоволення власного его, або прямий комерційний інтерес. До виховання культури філантропії необхідно підходити так само професійно і цілеспрямовано, щоб філантропія змогла стати справді рушієм демократичних державницьких змін та стати економічним підґрунтям соціального добробуту.

Позитивних прикладів філантропії в Україні на сьогодні чимало. Недорозвиненість філантропії взагалі викликана тими ж економічними та політичними умовами, від яких страждає все суспільство. Закладам культури потрібно стверджувати свою суспільну роль через професійно здійснені представницькі завдання, ріст ефективності надання послуг населенню, створення взаємовигідних моделей соціального партнерства. Головна запорука успіху закладів сьогодні - це отримання довіри від населення, куди входять, як відомо, і бізнесмени-благодійники, і державні службовці, і журналісти, і політики. Методів і інструментів я не буду перераховувати, про них розповідають мої колеги - представники Ресурсних центрів України. Хочу тільки підкреслити, що головна властивість української культурної сфери, якої не мають інші сектори - це люди, котрі працюють з надзвичайним ентузіазмом, жертвуючи своїми матеріальними потребами, їх висока духовність та вміння працювати з людьми. Чи не класичні філантропи вони сьогодні, віддаючи закладам культури свій талант, час та часто матеріальні та нематеріальні цінності? То ж давайте разом допоможемо їм стати справді філантропами, отримавши і державне значення, і економічне підґрунтя для роботи.

Другий день Семінару розпочався з круглого столу, на якому обговорювалися проблеми розвитку галузі культури в посттоталітарних країнах. Завдяки тому, що проблеми галузі обговорювалися представниками різних рівнів системи культури (від керівників місцевих закладів культури до начальників обласних управлінь культури та керівників галузевих відділів Міністерства культури і мистецтв України), стало можливим виділити та визначити найголовніші недоліки функціонування системи як на локальному рівні, так і на національному рівнях.

Після обговорення цих проблем у формі усних висловлювань кожному учаснику було запропоновано формалізувати сім, на його думку, найболючіших питань, які потребують невідкладних рішень. Шляхом тематичного групування було визначено дві групи проблем: перша група стосувалася питань фінансування, залучення позабюджетних коштів для підтримки життєспроможності галузі, друга - пріоритетів розвитку та функціонування системи культури. Згідно з цим учасники поділились на дві секції і продовжили роботу кожна окремо.

Секція, яка працювала над проблемами фінансування галузі, продовжила свою роботу наступним чином.

Для того, щоб визначитися в пріоритетах діяльності галузі саме в цьому напрямку, потрібно було детально проаналізувати становище, в якому галузь знаходиться в даний час, в якому становищі галузь перебувала за умов тоталітарного режиму, які зміни відбулися з моменту, коли тоталітарна система змінилася на демократичну, як це відобразилися на діяльності сфери культури, виявити недоліки та переваги обох систем.

Тому, першим завданням, над яким почала працювати секція, було визначення саме позитивних моментів діяльності галузі за тоталітарних умов. Думки, висловлені учасниками, занотовувалися на плакаті. Це дало наочну уяву про ті позитиви, які були притаманні галузі на той час.

Були виділені такі позитивні моменти:

- Централізоване фінансування галузі;
- Зарплатня, а також фінансування по всіх статтях бюджету;
- Розвинута мережа закладів культури;
- Сильна матеріальна база галузі;
- Стимулювання (у вигляді премій, нагород, та ін.);

- Соцзмагання, яке давало можливість деякого розвитку (хоча і в жорстких межах);
- Експерименти.

Після виявлення позитивів потрібно було визначити недоліки тоталітарної системи по відношенню саме до галузі культури.

Тому наступні недоліки, на думку учасників, були характерними для діяльності галузі за тоталітарного режиму:

- Фінансування галузі відбувалось за принципом залишковості;
- Неможливість використання закордонних коштів;
- Нерозвинутість інституту благодійництва;
- Нераціональність використання матеріально-технічної бази;
- Роздуті штати;
- Непотрібність творчого підходу;
- Повний диктат держави;
- Галузь культури мала функцію інструменту впливу;
- Цензура (хоча, на думку учасників, в тодішньому контексті цензура могла розглядатися і в позитивному світлі).

Визначивши позитивні і негативні моменти, притаманні галузі культури на той час, учасники перейшли до часу теперішнього і визначили недоліки та переваги функціонування галузі за ринкових умов.

Були визначені наступні переваги:

- Різноманітність джерел фінансування (в тому числі й закордонних);
- Можливість використання ресурсів Інтернет та новітніх інформаційних технологій;
- Конкурсні засади фінансування галузі;
- Державні стипендії;
- Можливість залучення коштів діаспори;
- Державний бюджет України;
- Незалежність України;
- Місцеві бюджети;
- Наближення до потреб громадян з урахуванням місцевих особливостей;
- Державні цільові програми;
- Можливість залучення коштів від бізнесу;
- Прямі інвестиції з бізнесу;
- Можливість самим заробляти гроші;
- Для митців можливість продавати свої твори за кордоном;
- Можливість використовувати іноземні кошти;
- Створення культурних центрів підтримки української культури;
- Для митців можливість заробляти;

- Можливість реалізації спільних проєктів;
- Здійснення культурної діяльності бізнесом (сфера поп-культури);
- Пробудження інтересу до української культури в фінансовому аспекті.

Серед недоліків функціонування галузі були виділені наступні:

- Корумпованій[^] суспільства;
- Втрата фінансування;
- Втрата кадрів;
- Зниження суспільної ваги культури;
- Невизначеність державних пріоритетів щодо культури;
- Соціальна незахищеність працівника культури;
- Хронічна невиплата зарплати;
- Перехід з повної на часткову ставку;
- Відсутність індексації заробітної плати;
- Різке погіршення матеріально-технічної бази закладів культури;
- Надлишкова бюрократизація процесу видачі коштів;
- Роздержавлення виявилось несприятливим для галузі;
- Відсутність ґрунтовних нормативів фінансування галузі;
- Невідповідність наявної бази матеріальним ресурсам;
- Низький життєвий рівень в державі;
- Недоліки в бюджетній політиці;
- Відсутність покарання за вандалізм;
- Невикористання нормативної бази, невміння користуватися нею;
- Невиконання законів;
- Неповна відповідність системи перекваліфікації сучасним вимогам;
- Невідповідність державного замовлення по кадрам потребам суспільства;
- Недостатність фінансових ресурсів для залучення фахівців;
- Відсутність сталої системи розвитку меценатства;
- Споживацьке ставлення до культури;
- Невміння «продати» себе;
- Юридичний лікбез;
- Недосконала система управління, що має вплив на фінансування галузі.

Проаналізувавши у такий спосіб фактори, які впливають на функціонування та розвиток системи культури, учасники перейшли безпосередньо до реальних результатів функціонування культури за ринкових умов та спробували зазначити позитивні приклади зрушень.

Серед таких були зазначені:

- Наявність сприятливого законодавства для громадських організацій;

- Можливість поєднувати діяльність державних закладів культури з діяльністю громадських організацій в межах діючого законодавства;
- Можливість користуватися послугами бухгалтерської фірми замість наймати бухгалтера;
- Юридичний лікбез для керівників закладів культури.

Було наведено цілу низку конкретних прикладів успішної діяльності державних закладів культури:

- Створення державного фонду кіно;
- Співпраця Національної парламентської бібліотеки з громадськими організаціями, Міжнародним фондом «Відродження», діаспорою в Канаді, створення Канадсько-українського парламентського центру та центру доступу до Інтернет;
- Створення та розповсюдження літератури про заснування, реєстрацію, управління громадською організацією;
- Створення Горлівського фонду для закладів культури;
- Можливість використання пластикових карток в обслуговуванні клієнтів, та багато інших.

На основі цих реальних прикладів учасники були одноставні в думці, що, не дивлячись на перепони та недоліки в системі культури, галузь можна розвивати і розвивати досить успішно, єдиною обов'язковою умовою для цього має бути наявність бажання щось робити.

Ясна річ, що на голому ентузіазмі якихось більш-менш вагомих результатів досягти дуже і дуже важко, а тому потрібно вживати таких заходів, які б зменшували опір тих чинників, які заважають галузі культури розвиватись так, як того вимагає сьогоденний стан суспільства. Уважно поглянувши на позитивні і негативні моменти розвитку галузі культури як у тоталітарний час, так і тепер, учасники окреслили ті пріоритетні напрямки, діючи в яких, на їх думку, можна буде досягти реальних результатів у реформуванні галузі в національному масштабі, а не тільки на локальному рівні. Тому, "творчий продукт", як влучно назвав його один з учасників семінару, а саме, окреслення пріоритетних напрямків діяльності по забезпеченню фінансової підтримки функціонування галузі, мав такий вигляд:

- Розробити визначену державну культурну політику;
- Забезпечити однакове, рівноцінне ставлення до культури та мистецтва;
- Забезпечити належну підтримку культури іншими гілками влади;
- Впливати на зміну відношення до культури за допомогою указів, постанов та інших законодавчих документів;

МАТЕРІАЛИ СЕМІНАРУ РОБОТА В СЕКЦІЯХ

- Визначити які заклади в якій мірі потрібні;
- Навчити працівників закладів культури діяти в ринкових умовах;
- Створити позитивний імідж закладів культури;
- Забезпечити навчання для працівників галузі;
- Створити соціальне замовлення;
- Встановити зв'язок культури з освітою та третім сектором;
- Диверсифікувати діяльність закладів культури.

Друга секція працювала над визначенням пріоритетів розвитку та функціонування системи культури в цілому. Загальний план роботи був дещо подібним до роботи першої секції. Вихідним моментом роботи було визначення становища галузі культури в тоталітарному суспільстві:

- Робилося те, що наказували "зверху";
- Ідеологізація;
- Відсутність ініціативи;
- Одноманітність, типовість;
- Планова діяльність;
- Обов'язковість виконання всіх вказівок "зверху";
- Основний напрям діяльності - просвітницько-виховний;
- Високий рівень соціалізації особи;
- Невідповідність потреб суспільства потребам установ культури;
- Заклади культури не вивчали потреби суспільства;
- Система "заохочення-покарання" (маніпуляція свідомістю мас);
- Жорсткий контроль діяльності закладів культури з боку влади;
- Розвинута система інформації;
- Міжнародні зв'язки дозовані владою;
- Не було потреби доводити свою значущість.

Далі група працювала над питанням теперішнього становища галузі культури. Було виділено такі позитивні моменти:

- Ідеологічна незалежність;
- Активізація міжнародних зв'язків;
- Нетиповість та оригінальність закладів культури;
- Зростання потреб у послугах закладів культури;
- Самостійність та незалежність;
- Досвід роботи в ринкових умовах;
- Орієнтація на потреби спільноти.

Серед негативних факторів, які мають вплив на галузь були зазначені такі:

- Втрата престижу;
- Часткова втрата кваліфікованих кадрів;
- Невідповідність ресурсів потребам суспільства;
- Невизначеність орієнтирів;

Розділ 1

МАТЕРІАЛИ СЕМІНАРУ РОБОТА В СЕКЦІЯХ

- Незадовільний стан матеріально-технічної бази;
- Умови конкуренції.

Порівняльний аналіз станів галузі культури за умов тоталітаризму та за умов демократії дав змогу встановити що було втрачено галуззю, тому учасники визначили наступні основні моменти:

- Втрата закладами культури високого рівня соціалізації;
- Руйнування системи кадрового забезпечення;
- Зниження рівня системи інформаційного забезпечення;
- Втрата цільового фінансування.

Таким чином учасники наблизилися до вирішального моменту роботи своєї секції - визначення напрямків роботи по зміні ситуації на краще. На думку учасників, увага має приділятися таким аспектам діяльності галузі культури:

- Підвищення зацікавленості бізнесу культурою та широка співпраця з ним;
- Пропаганда своїх надбань та необхідності корисного використання дозвілля (перед населенням, владою);
- Підвищити свій фаховий рівень та рівень освіченості відповідно до вимог ринку;
- Подолання інертності;
- Підвищення рівня активності (від очікування до активної діяльності);
- Залучення до діяльності волонтерів, як рівня самоврядування, які можуть пропагувати культурні цінності та залучати громадськість;
- Проведення семінарів, тренінгів, зустрічей на базі місцевих музеїв та бібліотек;
- Удосконалити систему перекваліфікації, навчання, формування нового типу мислення;
- Опанування менеджменту;
- Створювати свої власні ресурси, продукти та виходити з ними на ринок;
- Довести суспільству потрібність і значущість культури;
- Залучення людей;
- Співпраця з НДО державних закладів;
- Безплатні послуги для населення;
- Лобювання інтересів;
- Професійний PR;

Надавати перевагу якості перед кількістю.

Якщо уважно розглянути ці пункти, то їх можна згрупувати та систематизувати, і, як кінцевий результат такої систематизації та групування, звести всі ці фактори до одного поняття - поняття менеджменту. Що маєтсья на увазі? За умов тоталітарного суспільства будь-яка галузь, в тому числі й культура, не потребувала якихось знань чи умінь в сфері управління, адже все вирішувалось "зверху", як це зазначали

учасники, думати, шукати, орієнтуватись потреби не було ніякої потреби, за нас все вирішували, ми лише виконували вказівки. Тепер ситуація змінилась на кардинально протилежну - ніхто нічого нам не наказує, в нас є лише свобода для організації діяльності галузі, ми можемо це робити так, як того вимагає суспільство, а не так, як того вимагає хтось, хто хоче, щоб суспільство розвивалось так чи інакше.

Уявіть собі маріонетку. Коли смикають нитки - кукла рухається відповідно до того, як хтось хоче, щоб вона рухалась. Тільки-но ми обріжемо нитки, як зараз же кукла стає неживою, бо вона не знає, що можна рухатись без ниток.

Для того щоб діяти нам бракує саме знань з мистецтва управління - як це робити? Саме такі знання дадуть нам можливість вірно організувати діяльність організації, вірно значить відповідно до вимог суспільства, якщо говорити про галузь культури. Тому, на початковому етапі реформування галузі культури головний акцент має ставитися на професійному сучасному менеджменті галузі.

Тренінг

**'МЕНЕДЖМЕНТ В СФЕРІ
КУЛЬТУРИ'**

(за підтримки Міжнародного Фонду "Відродження")

**КИЇВ, 15-17 ЛИСТОПАДА, 2000р.
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
І МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ**

15-17 листопада в Міністерстві культури відбувся перший триденний тренінг для його працівників. Тема тренінгу - **"Сучасний менеджмент в сфері культури"**. Поденний розклад тренінгу включав:

- Визначення місії;
- Складання стратегічного плану;
- Локальний фандрейзинг (залучення фінансування з місцевих джерел).

День 1. Визначення місії.

Першим кроком тренінгу було визначення місії Міністерства культури і мистецтв України.

Діяльність будь-якої організації має підпорядковуватись якійсь меті, цілі, тому, для чого чи для кого дана організація існує, що ця організація збирається робити. За тоталітарного режиму місія для всіх організацій всіх типів та рівнів була одна. А тепер, коли та місія втратила свою вагу й актуальність, постала проблема визначення місії для кожної організації - чи то державної, чи то недержавної.

Для чого, власне, організації потрібно визначитися стосовно місії? На основі місії обираються конкретні цілі, які в свою чергу є критеріями для всього наступного процесу прийняття управлінських рішень. Місія виразно й однозначно визначає суть організації, вона об'єднує всі напрямки її діяльності, допомагає у прийнятті таких рішень, які ведуть організацію необхідним шляхом. Формулювання місії дає можливість визначити чотири суттєві характеристики організації:

- Хто ми є?
- Чому ми існуємо?
- Що ми робимо?
- Для кого ми це робимо?

Далі учасники тренінгу перейшли безпосередньо до визначення місії своєї установи. Для формулювання місії організації необхідно, щоб були проаналізовані чотири аспекти діяльності організації: -

- Хто ті люди, задля обслуговування яких створена організація (клієнти)?
- Які конкретні потреби мають ці люди і що вони одержують в результаті роботи організації (потреби клієнтів)?
- Які послуги пропонує організація для забезпечення згаданих вище результатів (послуги)?
- Якими цінностями керується організація у процесі виконання своїх завдань (цінності)?

Розділившись на групи, учасники працювали над відповідями на ці чотири питання. Група, яка працювала над першим питанням "Клієнти", визначала тих, хто є споживачем послуг галузі культури та встановила критерії, за якими можна визначати ту групу людей, яка є їх клієнтами.

Друга група працювала над питанням "Потреби клієнтів". Учасники цієї групи визначали чого потребують їх клієнти, які потреби людей, що до них звертаються, вони можуть задовольнити та аналізували задля задоволення яких саме потреб існує їх організація.

Третя група працювала над питанням "Послуги". Учасники цієї групи аналізували що вони роблять для клієнтів, які види послуг вони надають, які результати та вигоди отримують клієнти від їх послуг.

Четверта група "Цінності" намагалась встановити спектр цінностей, якими керується їх організація у своїй діяльності.

Коли з'явилися результати роботи в групах, кожна група представляла плакат, на якому їх було формалізовано. Особливо треба було наголосити на тому моменті, що на практиці формулювання місії часто трапляється змішування понять "Потреби клієнтів" та "Послуги". Потребами клієнтів іноді визнаються ті послуги, які надає організація. Тому дуже важливо правильно проаналізувати обидва пункти. Послуги, яких потребують клієнти - це реальні потреби клієнтів, а не ті потреби, які ми вважаємо, що в них є (і тому надаємо такі послуги). Організації, які вважають свої послуги потребами клієнтів, припускаються грубої помилки. В контексті галузі культури такі помилки призводять до найгірших результатів (втрата іміджу організації, непопулярність, невідповідність діяльності потребам клієнта).

Презентувавши свої плакати, та зробивши необхідні поправки, учасники тренінгу сформулювали місію своєї організації, на їх думку, місія Міністерства культури і мистецтв України полягає у:

Реалізації (формуванні) державної культурної політики з метою формування розвинутого високодуховного цивілізованого суспільства.

Реалізуючи свою місію, організація виконує певні проекти, тому логічною була цікавість учасників саме з приводу написання та структури проекту.

Кожен проект - це система взаємопов'язаних кроків, заходів, які підпорядковані певній меті та передбачають виконання певних завдань, крім того, проект вимагає фінансового забезпечення діяльності по ньому.

Учасники тренінгу розпочали з того, що вони називали на їх думку необхідні частини проекту:

- Інформація про організацію;
- Бюджет проекту;
- Мета проекту;
- Завдання проекту;

- Резюме учасників проекту;
- Листи підтримки від організацій-партнерів;
- Анотація до проекту; та інші.

Оскільки проект - це заявка на отримання гранту, то в ньому повинна міститися вичерпна інформація, яка має переконати донора в тому, щоб саме ця заявка на фінансування була обрана серед інших. Як правило, кожен фонд вимагає від подавачів написання проекту за певними правилами, але більшість фондів мають однакові розділи в інструкціях. При написанні проекту слід суворо дотримуватись правил, наведених в інструкції до написання заявки, в іншому разі ваш проект не буде розглядатися.

День 2. Складання стратегічного плану.

Другий день тренінгу розпочався з простої ілюстрації. На дошці висів плакат, на якому були намальовані три шляхи до однієї мети, якщо точніше, то три доріжки, по яким можна було дістатися кладу. Але кожна доріжка мала якусь перепону на шляху, яку треба було подолати, побороти, чи якимось уникнути. Трьох учасників запросили обрати якийсь шлях та прокоментувати його. У такий спосіб учасників було підведено до теми заняття - стратегічного планування.

Процес стратегічного планування включає в себе кілька послідовних етапів, кожен з яких ґрунтується на попередньому. Перший етап складання стратегічного плану - це визначення місії діяльності організації, над яким учасники працювали в перший день тренінгу. Наступні етапи - аналіз того, що організація бажає досягти, потім - аналіз оточення, аналіз ресурсів або засобів, визначення стратегічних цілей, впровадження стратегії.

Маючи місію потрібно визначити те, чого організація хоче чи планує досягти. Учасники записали по сім пунктів, які вони хотіли б виконати. Ці пункти стосувались як їх організації, так і їх клієнтів. Їх бажання було згруповано за подібністю і в кінцевому результаті вони мали такі основні напрямки:

- вивчення потреб населення;
- перепідготовка кадрів галузі культури;
- оновлення матеріально-технічної бази закладів культури;
- пошук альтернативних джерел фінансування галузі;
- покращення соціального статусу працівника культури.

Плануючи чогось досягти, організація має передбачити можливі загрози, які завадять реалізації задуманого. Тому необхідно проаналізувати ці можливі ситуації для того, щоб запобігти їм. Учасники розділились на групи і обрали по одному напрямку їх діяльності та спробували визначити кроки по досягненню поставленої мети. Представивши свої плакати, групи обмінялися ними і працювали над визначенням можливих загроз успішному досягненню поставленої мети.

Коли було визначено можливі загрози і презентовано їх для всіх інших учасників, групи знову обмінялися плакатами і спробували спланувати контрзаходи, які б відхилили, або унеможливили виникнення тих можливих загроз, які були передбачені попередньо.

На перший погляд цей процес здається дещо ускладненим - бажання чогось досягти, загрози, контрзаходи і т. д., але насправді, організація процесу планування у такий спосіб дає дуже багато переваг та позитивів.

По-перше - організація чітко усвідомлює свою мету.

По-друге, зменшується ймовірність потерпіти невдачу.

По-третє - навіть якщо якась з передбачуваних загроз все-таки стане реальною, то вона не буде несподіваною.

По-четверте - у вашої організації є конкретний план, а це у будь-якому випадку краще, ніж діяти спонтанно.

Після того, як були визначені пріоритети, загрози, розроблені контрзаходи - можна приступати до формалізації стратегічного плану діяльності організації. Зазвичай, навіть за умови, що всі попередні кроки були виконані, процес складання плану займає немало часу - це в середньому один місяць. Тому, щоб формалізувати стратегію у вигляді стратегічного плану в багатьох західних організаціях використовується ефективна методика, яка називається "стрічка часу".

Стрічка часу має вигляд відрізка, на якому зазначено необхідний час (в нашому випадку - це 30 днів). Члени груп визначають по п'ять кроків, які вони вважають необхідними для того, щоб на протязі цих тридцяти днів було складено стратегічний план. Це можуть бути і формування команди по розробці стратегічного плану, і комп'ютерний набір тексту, і залучення експертів, і попереднє затвердження плану, і так далі. Потім ці кроки розміщуються на стрічці часу відповідно до їх пріоритетності, наприклад, створення команди по розробці плану - перший день, залучення експертів - восьмий день.

Записавши на аркушах паперу цю інформацію, учасники розміщують її на стрічці часу, з урахуванням часових меж, зазначених на їх аркушах. Коли всі кроки виконано - отримується наочна картина того, що і коли буде виконано. Гнучкість такого способу очевидна - можна варіювати послідовність кроків відповідно до можливості одного кроку бути виконаним до чи після виконання іншого. Узгодивши в такий спосіб всі кроки, керівник організації розподіляє виконання кроків між працівниками.

День 3. Локальний фандрейзинг (залучення фінансування з місцевих джерел).

Проект, як система заходів, вимагає фінансової підтримки. Тому, необхідно залучати кошти та інші ресурси на його виконання. Існує багато джерел де можна знайти необхідні ресурси - це і грантові програми, і інвестиції з бізнесу, і благодійні пожертви. Локальний фандрейзинг - це залучення ресурсів саме з місцевих джерел.

Учасники запропонували багато варіантів відповідей на питання "де можна знайти кошти?". Серед відповідей траплялись як загальновідомі (кредити в банку, гранти, благодійні пожертви), так і неординарні (знайти клад, виграти лотерею). Проаналізувавши всі відповіді, учасники відкинули всі ті джерела, які або нереальні, або протизаконні. Постало логічне питання: "як же знайти потенційного спонсора серед тих, що є в списку?".

Щоб відповісти на це питання, громадська організація має проаналізувати наявність прибуткових організацій у місцевості, де вона знаходиться. Говорячи іншими словами, потрібно скласти список прибуткових організацій, установ, фірм і т.д., що функціонують в даній місцевості. Попередньо проаналізувавши ресурси, необхідні для виконання конкретного проекту, треба чітко визначити ті з них, яких організація не має в своєму розпорядженні. Після цього уважно вивчаючи список потенційних спонсорів, який був складений, потрібно встановити ймовірні організації, які б змогли надати допомогу.

Важливим моментом є те, що спонсори не дуже охоче діляться саме фінансовими ресурсами, тому ефективніше буде, якщо громадська організація проситиме не "живі" гроші, а інші ресурси - це можуть бути і ліки, і продовольство, і папір, і оренда машини чи приміщення. Вартість проекту в такому випадку набагато знижується і кошти потрібно шукати тільки на виплату зарплатні реалізаторам проекту. Отже, аналізувати потенційних спонсорів потрібно з точки зору не фінансів, а з точки зору ресурсів організації чи фірми, які б вони змогли надати громадській організації для якогось проекту.

Учасників було розділено на групи, кожна з яких представляла якусь громадську організацію в селищі "Х". На дошці висіла мапа селища "Х", на якій зображено кілька господарчих, виробничих, соціальних та інших об'єктів. Кожна громадська організація проводила якийсь захід, для цього їм необхідно було залучити необхідні ресурси від тих організацій, які є в селищі "Х". Після цього один представник від кожної організації презентував свій план залучення фінансування з джерел, які є в селищі "Х". Інші учасники задавали питання, ставили проблеми, шукали рішення.

Виявилось, що для того, щоб залучити кошти, недостатньо лише знати що потрібно і де це можна дістати, одним з найвагоміших факторів вдалого залучення є вміння "знайти спільну мову" з потенційним спонсором, тобто, виявити мотив.

За допомогою "мозкового штурму" було виділено кільканадцять можливих мотивів, за якими спонсори надають допомогу. В житті кожної людини були випадки, коли вона допомагала чи то другу, чи то жебраку, чи робила пожертву в церкві, чи ділилася з ще якихось причин. Учасники охоче ділилися таким досвідом і підсумували, що існують певні причини, мотиви, які спонукають їх до таких вчинків. Вони дійшли до висновку, що основними мотивами благодійних вчинків є:

- Отримання прибутку;
- Благодійність (філантропія);
- Поширення ідей (релігійних чи політичних);
- Бажання вирішити проблему.

Окрім цих мотивів існують ще кілька:

- Хороша реклама;
- Для задоволення;
- З амбіцій;
- Почуття вини;
- Почуття вдячності.

Тому, для того, щоб можна було сподіватися на позитивний результат, необхідно обов'язково звернутися до мотиву, який притаманний даному керівнику. А для цього треба зібрати всю необхідну інформацію про потенційного спонсора, в якого ви плануєте просити. Це дасть змогу обрати вірну стратегію звернення до спонсора і збільшить шанси на успіх.

Маючи конкретний проект, визначивши необхідні ресурси, знаючи мотиви можна розпочинати безпосередньо процес залучення коштів. Існує кілька способів звернення до потенційного спонсора, але найпоширеніші, найзручніші - це листи до спонсора та переговори.

Наступне завдання дало змогу учасникам відчувати себе в ролі реальних фандрейзерів та спонсорів. Чотири учасника отримали листи, які вони мали зачитати своїм потенційним спонсорам. Спонсори отримали по 1000 бутафорських грошей, які вони мали потім віддати тому чи іншому фандрейзеру, в залежності від того, який лист був найпереконливіший для них. По тому спонсори коментували свій вибір.

До керівників різних фірм та підприємств звертаються багато громадських організацій з проханням про допомогу, на це потрібно звертати увагу при складанні листа до спонсора, адже серед всіх листів йому потрібно обрати один, а фандрейзеру потрібно щоб то був саме його лист.

Тому, в листі потрібно довести, що організація, яку представляє фандрейзер, є дійсно серйозна і солідна, що проект, який вона реалізує - це дійсно потрібний, важливий проект. Це можна довести самим викладом і розміщенням тексту, наявністю посилань на відомих людей чи фірм, які є вашими партнерами в реалізації проекту, конкретністю вашого проекту, наявністю бюджету проекту з вказанням статей, на які шукаєте фінансування.

РОЗДІЛ 2

МАТЕРІАЛИ ТРЕНІНГУ ДЕНЬ 3-й

Далі учасники в групах складали листи до спонсорів та презентували їх. Зверталася увага на аргументування та оформлення листа. Кожний лист детально аналізувався з зазначенням недоліків та переваг.

Лист до спонсора - це тільки початок, продовженням його є переговори зі спонсором. Важливо усвідомити, а потім переконати спонсора, що те, чого ви прохаєте не використовується на власні потреби, але на потреби суспільства. Ведучи переговори, необхідно виконувати певні правила. Ці правила були визначені самими учасниками і діяли вони під час наступної вправи саме згідно з цими правилами. їх є чотири групи:

- Партнер не ворог;
- Переконання;
- Активне слухання;
- Рішучість.

Рольова гра дала змогу учасникам спробувати себе як в ролі спонсора, так і в ролі фандрейзера. Ті, хто не брав участі в переговорах уважно спостерігали та аналізували поведінку і спонсорів і фандрейзерів і намагалися визначити тип спонсора, та можливу мотивацію його рішення.

В кінці тренінгу учасникам було запропоновано осмислити увесь тренінг та відібрати найважливіші, найпозитивніші, найкорисніші моменти і зобразити їх на плакатах. Це була не просто гра, а спроба виявити що було корисним, що мало актуальність для учасників тренінгу, чи матимуть знання конкретне застосування в подальшій роботі. Як виявилось, всі головні моменти (формулювання місії, складання стратегічного плану, залучення фінансування) мали користь для учасників. Крім того, завдяки тренінгу, деякі учасники змінили свої стереотипи стосовно громадянського суспільства та галузі культури, і це не дивлячись на те, що всі учасники тренінгу мають безпосереднє відношення до галузі культури. Найкрасномовнішим підтвердженням тому будуть їх плакати.

**Програма семінару
"Трансформування галузі культури в
посттоталітарних країнах".**

20 листопада, понеділок.

13.30-14.00	Реєстрація учасників. Запис бажаючих виступити.
14.00-16.00	<p>Пленарне засідання. Обговорення питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Особливості розвитку культурної сфери в країнах з тоталітарним минулим; ▶ Перспективи та пріоритетні напрямки діяльності галузі; ▶ Менеджмент неприбуткових організацій в ринковому демократичному суспільстві; ▶ Створення умов для залучення громадян до суспільного життя та розвитку філантропії. <p>Виступи учасників семінару:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Катерина Ботанова, менеджер програмного розвитку Міжнародного Фонду "Відродження"; ▶ Мачей Живно, Фонд ВОКІ5, Польща; ▶ Ана Мілошевич, Європейський рух, Югославія; ▶ Світлана Куц, президент Центру філантропії, Київ; ▶ Олександр Семашко, голова Української асоціації сприяння ООН, Київ; ▶ Надія Кондратенко, Будинок народної творчості, Ужгород; ▶ Єлизавета Ялова, директор Світловодської централізованої бібліотечної системи, м. Світловодськ, Кіровоградська область; ▶ Тетяна Прокошева, начальник відділу бібліотек та інформаційних систем Міністерства культури і мистецтв України; ▶ Олександр Вінніков, радник з правових питань Програми партнерства Альянсу Каунтерпарт; ▶ Юлія Нипка, директор Новоукраїнського Палацу культури, м. Новоукраїнка, Кіровоградська область; ▶ Лев Абрамов, віце-президент Центру підтримки творчих ініціатив, Кіровоград; ▶ Виступи інших учасників.
16.30-18.00	Продовження пленарного засідання.

21 листопада, вівторок.

10.00-11.30	Круглий стіл "Проблеми розвитку галузі культури в посттоталітарних країнах".
12.00-16.30	Робота секцій.
17.00-18.00	Презентація результатів роботи секцій.

22 листопада, вівторок.

10.00-11.30	Обговорення результатів роботи секцій. Підведення підсумків.
12.00-14.00	Пленарне засідання. Закриття семінару.

РОЗДІЛ 3

ДОДАТКИ

СПИСОК УЧАСНИКІВ СЕМІНАРУ

Список учасників Міжнародного семінару

"Трансформація галузі культури в посттоталітарних країнах "
м. Київ, 20-22 листопада 2000 року.

№ п/п	Прізвище, ім'я По-батькові	Організація, посада	Адреса, телефон
1.	Живно Мачей	Фонд "БОР.І5" Програма регіональної активності (CAI)- Керівник культурного центру.	Польща. Л. Bialostocka 7, 16010. Wasilkov. Polska
2.	Мілошевич Ана	Європейський Рух, консультант з питань культури і мистецтва	Югославія(Сербія), Смедеревська Паланка, тел. 381(0)26311-368(д), 381(0)26311-643(р)
3.	Прокошева Тетяна Миколаївна	Міністерство культури і мистецтв України, начальник відділу	м. Київ, вул. І.Франка, 19
	Давидова Надія Федорівна	Міністерство культури і мистецтв України, головний спеціаліст	м. Київ, вул. І.Франка, 19 тел. (044) 224-55-30
5.	Бородавка Ольга Степанівна	Міністерство культури і мистецтв України, спеціаліст відділу бібліотек	м. Київ, вул. І.Франка, 19 тел. (044) 224-15-61
6.	Іващенко Валентина Миколаївна	Інформцентр з питань культури та мистецтва	м. Київ, Боричів узвіз,13 тел.(044)416-23-26
7.	Сєров Олег Валентинович	Міністерство культури і мистецтв України, Головний спеціаліст відділу музеїв	м. Київ, вул. І.Франка, 19, к. 319
8.	Саватєєва Олена Георгіївна	Інформцентр з питань культури та мистецтва, ДІФ; НПБУ.	м. Київ, Боричів узвіз, 13 тел.(044)416-23-26
9.	Чумак Галина Володимирівна	Управління культури Донецької облдержадміністрації, начальник відділу КДУ	83000. м. Донецьк, тел. (062) 337-86-21, 338-09-19, (0622) 58-34-70 (д)
10.	Ботанова Катерина	Міжнародний фонд "Відродження", менеджер напряму "Культура"	М.Київ, вул. Артема, 46
11.	Кондратенко Надія Федорівна	Закарпатський обласний Центр народної творчості, методист	88000. м. Ужгород, вул. Волошина, 18 тел. (0312) 3-40-35, 3-60-35
12.	Бачинський Валерій Йосипович	Управління культури Тернопільської облдержадміністрації, начальник	м. Тернопіль, вул. Шевченко, 6 тел. (0352) 22-31-80, 25-48-54
13.	Ялова Єлизавета Миколаївна	Інформаційно-консультативний пункт для НДО при центральній міській бібліотеці, консультант-методист ІКП, директор ЦБС	27501. м. Світловодськ, Кіровоградська область, вул. Приморська, 54, ЦБС тел.(05236) 2-52-21
14.	Нипка Юлія Іванівна	Інформаційно-консультативний пункт для НДО при центральному Палаці культури "Ювілейний", консультант-методист ІКП, директор Палацу культури.	27100. м. Новоукраїнка, Кіровоградська область, вул. Курчатова, 22,кв. 67 Тел. (05251) 2-19-31
15.	Бубнов Руслан Федорович	Кабінет технологій міжсекторного партнерства МК і МУ, консультант	м. Київ, вул. І.Франка, 19, к. 312 тел. (044) 224-93-28
16.	Маслюков Олександр	Запорізький ресурсний центр, директор	69000. м. Запоріжжя, вул. Героїв Сталінграда, 46/58, тел. (0612) 13-89-38
17.	Станкевич Олена Миколаївна	ЦПТІ, волонтер	54000. м. Миколаїв, пр. Жовтневий, 55/5, тел. (0512) 55-89-85
18.	Ржевська Злата	ЦПТІ, волонтер	25006. м. Кіровоград, а/с 4/30 тел. (0522) 59-83-12
19.	Штефан Віталій	ЦПТІ, керівник технічного відділу	25006. м. Кіровоград, а/с 4/30 тел. (0522) 59-83-12

20.	Гламаздіна Наталя	ЦПТІ, бухгалтер	25006. м. Кіровоград, а/с 4/301 тел. (0522) 59-83-12
21.	Лубященко Людмила Григорівна	ЦПТІ, керівник відділу по роботі з клієнтами	25006. м. Кіровоград, а/с 4/301 тел. (0522) 59-83-12
22.	Станкевич Людмила Олександрівна	ЦПТІ, президент	25006. м. Кіровоград, а/с 4/30 тел. (0522) 59-83-12
23.	Абрамов Лев Костянтинович	ЦПТІ, віце-президент	25006. м. Кіровоград, а/с 4/30 ¹ тел. (0522) 59-83-12
24.	Сидюк Борис Васильович	ЦПТІ, волонтер	м. Київ, тел. (044) 518-58-23
25.	Куц Світлана	Центр філантропи, президент	м. Київ, вул. Саксаганського, 70, кв. 7
26.	Шаповалова Людмила	Центр філантропії	м. Київ, вул. Саксаганського, 70, кв. 7
27.	Остапенко Дмитро Іванович	Національна філармонія України, директор	м. Київ, Володимирський узвіз,
28.	Вінніков Олександр	Альянс Каунтерпарт, юрист	м. Київ, бул. Л.Українки, 34, к. 5 тел. (044) 461-98-12
29.	Слабенко Микола Іванович	Донецький обласний учбово-методичний центр культури, ведучий методист	83050. м. Донецьк, бул. Шевченко, 2 тел. (062) 337-34-40, (0622) 21-21-43 (д)
30.	Семашко Олександр Миколайович	Асоціація сприяння ООН, голова; професор	03150. м. Київ, вул.
31.	Пучковський Юрій	Волинський ресурсний центр, координатор "Громадської приймальні".	33024. м. Рівне, вул. Макарова, 38/230 тел. (03622) 10-171
32.	Краплич Руслан	Волинський ресурсний центр, президент	33024. м. Рівне, вул. Макарова, 38/230 тел. (03622) 23-63-42
33.	Загиней Наталя Тарасівна	Волинський ресурсний центр, волонтер	33024. м. Рівне, вул. Макарова, 38/230 гол. (03622) 23-63-42
34.	Сокол Тамара Леонтіївна	Управління культури Миколаївської облдержадміністрації, провідний спеціаліст	54000. м. Миколаїв, вул. Радянська, 5 тел. (0512) 37-38-62
35.	Вилегжаніна Тамара Ізраїлівна	Національна парламентська бібліотека України, заступник генерального директора	м. Київ, вул. Грушевського, 1 тел. (044) 228-42-16
36.	В'ялець Адріана Феодосіївна	Міністерство культури і мистецтв України, радник Міністра з питань музейної роботи	м. Київ, вул. І. Франка, 19
37.	Виноградов Олександр Миколайович	Журнал "Перехрестя"	01023. м. Київ, вул. Еспланадна, 1 28, оф. 6 тел. (044) 246-72-05
38.	Юферов Валерій Павлович	Міністерство культури і мистецтв України, Начальник управління технічної політики та інвестування	м. Київ, вул. І. Франка, 19
39.	Ріпенко Юрій Іванович	Міністерство культури і мистецтв України, заступник начальника управління кінофікації	м. Київ, вул. І. Франка, 19
40.	Жмака Наталя Володимирівна	Міністерство культури і мистецтв України, начальник відділу	м. Київ, вул. І. Франка, 19
41.	Кириченко Людмила Андріївна	Міністерство культури і мистецтв України, начальник відділу	м. Київ, вул. І. Франка, 19
42.	Резнікова Людмила Миколаївна	Міністерство культури і мистецтв України, начальник відділу музеїв	м. Київ, вул. І. Франка, 19
43.	Крутоголов Євгенія Михайлівна	Міністерство культури і мистецтв України,	м. Київ, вул. І. Франка, 19
44.	Полтавець Андрій Олексійович	Міністерство культури і мистецтв України,	м. Київ, вул. І. Франка, 19
45.	Пахлова Світлана Євгенівна	Міністерство культури і мистецтв України,	м. Київ, вул. І. Франка, 19

РЕЗЮМЕ УЧАСНИКА СЕМІНАРУ З
СЕРБІЇ АНИ МІЛОШЕВИЧ

РЕЗЮМЕ

Особиста інформація

Ім'я: Ана Мілошевич

Дата народження: 22.04.1971

Сімейний стан: неодружена

Адреса: Вул. Карадордева 1, Смедеревська Паланка

Телефон: дом. 381 (0) 26/311-368 роб. 381 (0) 26/311-643

Електронна пошта: anamil@verat.net

Освіта: Університет Белграда, бакалавр з історії культури (червень, 1999р.). В даний час я навчаюсь на другому курсі магістратури (Кафедра сербського барокового мистецтва), а також в школі теорії та історії мистецтва (Центр сучасного мистецтва, Белград) - семінар: Політика презентації мистецтва.

Досвід роботи: 3 листопада 1999р. я працюю куратором в Національному музеї в Смедеревській Паланці, і відповідаю за колекції сербського мистецтва 19 -- першої половини 20 століть.

Працюю в НДО Творчий центр Логос: впроваджую творчі освітні програми семінарського типу, які мають назву "Дивний світ середньовіччя", готую та проводжу ряд занять (Кітч - наша реальність?, Жінка в кінці 20 століття, Молодь - дилема планування сім'ї, та ін.).

Володіння мовами: рідна - сербська, англійська - майстерно, французька - добре, вивчаю німецьку.

Сфера особистих інтересів: Альтернативні форми освіти, особливо в сфері культури та мистецтва, вивчення та застосування нових технологій в музейній науці та покращення комунікації між місцевими музеями та їх відвідувачами. Особисто для себе: вивчення та дослідження різних культурних моделей, які використовувались в історії Сербії з метою політичної та релігійної пропаганди.

ЛИСТ ПОДЯКИ МІЛАНА МІЛОШЕВИЧА ЗА МОЖЛИВІСТЬ, НАДАНУ ЦПТІ АНІ МІЛОШЕВИЧ, БРАТИ УЧАСТЬ В СЕМІНАРІ "ТРАНСФОРМАЦІЯ ГАЛУЗИ КУЛЬТУРИ В ПОСТТОТАЛІТАРНИХ КРАЇНАХ.

МІЛАН МІЛОШЕВИЧ - ПРЕЗИДЕНТ "ЄВРОПЕЙСЬКОГО РУХУ" В м. СМЕДЕРЕВСЬКА ПАЛАНКА, СЕРБІЯ

**EUROPEAN MOVEMENT IN SERBIA
LOCAL COUNCIL IN SMED. PALANKA**

**Slobodana Penezica 7/11, 11420 Smed. Palanka, Yugoslavia
Tel. ++381(0)64/1477531, ++381(0)26/322-278
e-mail: epussp@verat.net, WWW: www.evropski-pokret.org.yu
Reg. No. 17275585**

**CREATIVE INITIATIVES SUPPORTING CENTER
Ms. Lyudmila Stankevich
P.O. Box 4/30, Kirovograd, Ukraine 25006
Tel/Fax: (0522)59-83-12**

Dear Ms. Stankevich,

I'm writing to you to thank for kind welcome and very useful time that our associate Ana Milosevic had in Kyev.

She has a lot of nice impressions and fresh ideas how to transfer your experience to our content. Having in mind the stimulating visit that Ana had I would like to suggest further co-operation.

Your sincerely,

In Smederevska Palanka
2000-11-30

Milan Milosevic
President of the European Movement in
Serbia – Local Council in Smederevska
Palanka

Переклад листа подяки Мілана Мілошевича.

ЦЕНТР ПІДТРИМКИ ТВОРЧИХ ІНІЦІАТИВ

Пані Людмила Станкевич
а/с 4/30, Кіровоград, Україна 25006
Тел/факс: (0522)598312

Шановна пані Станкевич,

Пишу Вам щоб подякувати за теплий прийом та дуже корисний досвід, який отримала наша колега Ана Мілошевич в Києві. Вона має багато гарних вражень та нових ідей про те, як застосувати Ваш досвід в нашому контексті. Беручи до уваги той стимул, який отримала Ана від візиту, я б хотів би запропонувати подальше співробітництво.

Щиро Ваш,
Мілан Мілошевич,
Президент "Європейського руху" в Сербії -
Місцева Рада в м. Смедеревська Паланка.

30.11.2000

ІНФОРМАЦІЯ
ПРО
ЦЕНТР ФІЛАНТРОПІЇ,
м. КИЇВ

Центр філантропії - це неприбуткова громадська організація, що ставить за мету розвиток культури філантропії в Україні. Ми переконані що гармонічний розвиток суспільства та його шлях до демократії неможливий без розуміння його громадянами, що від участі кожного в житті тієї громади, де задовольняються твої економічні та політичні уподобання, залежить і його соціальний стан. Саме тому Центр поставив своїм завданням зміни в суспільній свідомості, менталітеті громадян, зріст розуміння соціально-інвестиційної ролі філантропії, ніж конкретну допомогу нужденним чи збір та розподіл коштів серед знедолених. На сьогодні Центром створене інформаційно-бібліотечне джерело - бібліотека та читальний зал з відкритим доступом - де можна отримати інформацію про історію, практику та теорію філантропії в Україні та за кордоном, а також знання про діяльність громадських неприбуткових організацій, зарубіжні фонди та соціальну сферу. Ми також напрацювали базові контакти з потенційними українськими філантропами, вивчаємо та досліджуємо місцеву культуру та практику здійснення благочинної діяльності, її законодавчу базу, зрощуємо паростки розуміння необхідності благочинності серед державних службовців та бізнесменів. Ми допомагаємо неприбутковим організаціям в їх фаховому рості.

Центр філантропії розпочав нову програму розвитку самодостатності неприбуткових організацій України на базі місцевих філантропічних ресурсів у травні 1999 року. В рамках дворічної програми планується впровадження кількох інноваційних моделей, що базуються на успішному зарубіжному досвіді функціонування таких моделей в країнах з подібним до України суспільно-політичним станом та на місцевих традиціях і культурі.

АДРЕСА ЦЕНТРУ СПРИЯННЯ ЦМА

Centrum Wspierania Aktywnosci Lokalnej CAL
Ul. Szpitalna 5/5 00-031 Warszawa, POLAND
Tel. +48 22 828 91 w. 157, 159
Fax. +48 22 828 91 w. 162
E-mail: martadev@boris.org.pl

Maciej Zywno
Miejski Osrodek Animacji Kultury, Turystyki, Sportu I Rekreacji w Wasilkowie
Ul. Bialostocka 7 16-010 , Wasilkov, POLAND
Tel/ +48 604 557467
Fax. +48 85 718 57 00
e-mail: moak@pbi.pl

Список учасників тренінгу
"Менеджмент в галузі культури".
15-17 листопада, 2000р.
Київ, Міністерство Культури і мистецтв України.

№	Прізвище, ім'я, по-батькові	Організація	Контактна адреса	Телефон
1.	Бородавка О.С.	Міністерство культури і мистецтв України	м. Київ, вул. І.Франка 19, кім. 208	(044) 2241561
2.	Іващенко В.М.	Національна парламентська бібліотека, Інформаційний	м. Київ, Боричів узвіз, 13, кім.508	(044) 4162326
3.	Резнікова Л.М.	Міністерство культури і мистецтв України, відділ музеїв	м. Київ, вул. І.Франка 19, кім. 319	(044) 2241536
4.	Кононенко Л.М.	Міністерство культури і мистецтв України, управління регіональної культурної	м. Київ, вул. І.Франка 19, кім. 301	(044) 2253143
5.	Ріпенко Ю.І.	Міністерство культури і мистецтв України	м. Київ, вул. І.Франка 19, кім. 310	(044) 2349314
6.	Ялова Є.М.	Консультант-методист ІКП для НДО, директор Світловодської централізованої міської бібліотечної системи	м. Світловодськ, вул. Приморська 54	(05236) 25221
У.	Серов О.Б.	Міністерство культури і мистецтв України, відділ музеїв	м. Київ, вул. Бережанська 24/70	(044) 4624182 2132953
8.	Полтавець А.О.	Міністерство культури і мистецтв України, заступник начальника управління ТЛ	м. Київ, вул. І.Франка 19	(044) 2355223
9.	Полусмяк О.М.	Міністерство культури і мистецтв України, управління зовнішніх зв'язків	м. Київ, вул. І.Франка 19	(044) 2249044
10.	Жмака н.П.	Міністерство культури і мистецтв України, відділ соціокультурної політики	м. Київ, вул. І.Франка 19, кім. 304	(0-14) 2245530
11.	Кириченко Л.А.	Міністерство культури і мистецтв України	м. Київ, вул.	(044) 2244193
12.	Пахлова С.Є.	Міністерство культури і мистецтв України	м. Київ, вул. І.Франка 19	(044) 2245530
13.	Неволов В. В.	Міністерство культури і мистецтв України	м. Київ, вул. І.Франка 19	(044) 2357336
14.	Шинкаренко С.П.	Міністерство культури і мистецтв України	м. Київ, вул. І.Франка 19	(044) 2352394
15.	Давидова Н.Ф.	Міністерство культури і	м. Київ, вул. І.Франка 19	(044) 2245530
16.	Бубнов Р.Ф.	Міністерство культури і мистецтв України, Кабінет технологій соціальної взаємодії	м. Київ, вул. І.Франка 19	(044) 2245530

17.	Колесник Л.М.	Міністерство культури і мистецтв України	м. Київ, вул. І.Франка 19	(041) 2253146
18.	Бойчук А.М.	Міністерство культури і мистецтв України	м. Київ, вул. І.Франка 19	(044) 2247911
19.	Карась Є.В.	Міністерство культури і мистецтв України	м. Київ, вул. І.Франка 19	
20.	Розмаїтий	Міністерство культури і мистецтв України	м. Київ, вул. І.Франка 19	
21.	Саватєєва О.Г.	Міністерство культури і мистецтв України, Національна парламентська бібліотека	м. Київ, Боричів узвіз 13	(044) 4162326
22.	Прокошева Т.М.	Міністерство культури і мистецтв України	м. Київ, вул. І.Франка 19	(044) 2241561

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЦПТІ

Центр підтримки творчих ініціатив.

Центр підтримки творчих ініціатив (ЦПТІ) - регіональна, неприбуткова, неполітична, нерелігійна громадська організація.

Свою місію ЦПТІ вбачає у сприянні активізації громадян України шляхом підтримки розвитку третього сектору. Для досягнення цієї мети використовуються механізми між секторного партнерства. Центром підтримки творчих ініціатив було розроблено Програму **«Розвиток між секторної взаємодії громадських організацій та державних закладів культури»**, в рамках якої створено інформаційно-методичну мережу (ІММ) для НДО Кіровоградської області на базі державних закладів культури і засновано Кабінет технологій між секторної взаємодії та Інститут Соціокультурного менеджменту. Програма знайшла підтримку з боку регіональних закладів культури, Міністерства культури і мистецтв України та регіональних НДО.

Зараз ЦПТІ є методичним центром підтримки розвитку соціальної активності громадян шляхом інформаційно-освітньої підтримки НДО та створення умов для впровадження ефективних моделей соціального партнерства.

Діяльність ЦПТІ здійснюється за наступними основними напрямками:

- > **Реалізація освітніх програм, проведення тренінгів, семінарів;**
- > **Консультавання;**
- > **Технічні послуги;**
- > **Розробка та видання навчально-методичної, довідникової літератури;**
- > **Дослідження місця і ролі громадських організацій в суспільстві;**
- > **Розробка та впровадження моделі між секторної взаємодії НДО та державних закладів культури;**
- > **Активізація взаємодії ЗМІ та НДО за допомогою мережі Інтернет.**

ЦПТІ є членом Ліги Ресурсних Центрів України - об'єднання в якому згуртувались громадські організації, що професійно займаються розвитком третього сектору України.

Діяльність ЦПТІ підтримана **Фондом Євразія**, за рахунок коштів, наданих **ІІ5АЮ**, та **Фондом Ч.С. Мотта**, Міжнародним Фондом **«Відродження»**, Програмою Трансатлантичної Ініціативи **ЄС-США**, ГО **"Європейський Діалог"**, за рахунок коштів, наданих **ОРЮ**.

Адреса для листування: **25006, Україна, М.Кіровоград, а/с 4/30, ЦПТІ**

Адреса офісу: Україна, Кіровоград, вул. Жадова, 28, корп. 5, кв. 70

Тел./факс **(0522) 59-83-12**

e-mail: rc@cpti.kr.ua

Інтернет: www.presscat.org.ua